

pady výroby, prodeje nebo dovozu radiotelefonního nebo radiotelegrafního zařízení zvláště se strany radioamaterů nespádají pod trestní ustanovení § 24 odst. první zákona ze dne 20. prosince 1923, čís. 9 sb. z. a n. z roku 1924, jevíly se beztrestnými také ojedinělé případy zřízení telegrafů. Že i nalézací soud měl onen právní názor na zřeteli, ač ovšem správně jen v onom shora nastíněném užším rozsahu, je patrné z toho, že rozsudek jako již obžalovací spis neshledává skutkovou podstatu přečinu podle § 24 odst. první uvedeného zákona v tom, že stěžovatel přijímací aparát, obžalovanou B-ou od něho podle rozsudkového zjištění koupený, jí prodal. Zřízení telegrafu prohlašuje však zákon čís. 60/23 sb. za trestné podle § 18, odst. první bez rozdílu, zda k němu došlo pouze ojediněle, či v několika případech. Výraz »zřídí«, nikoli snad »zřizuje«, jehož používá zákon v § 18 odst. první, dovoluje bezpečně souditi, že trestem postiženy měly býti i ojedinělé případy zřízení telegrafu bez předepsaného úředního povolení. Bylo proto zavrhnouti zmateční stížnost jako bezdůvodnou, v jednotlivostech i jako ne po zákonu, tedy vůbec neprovedenou.

Čís. 3082.

»Odvážnými obchody« (§ 486 čís. 1 tr. zák.) jsou takové, jichž výsledek závisí na nevypočitatelné náhodě, pokud nenáleží k řádnému vedení obchodu úpadce, nebo jsou v nápadném nepoměru k jeho majetkovým poměrům. Otázka vědomí platební neschopnosti nepadá při skutkové podstatě přečinu podle čís. 1 § 486 tr. zák. vůbec na váhu.

Různé způsoby dání cenných papírů bankéři do úschovy; kdy tu jde o svěření ve smyslu § 183 tr. zák.? Kdy nabývá při bankovní komisi efektové příkazatel přímo vlastnictví prostřednictvím obstaratele?

(Rozh. ze dne 9. února 1928, Zm I 717/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 11. ledna 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 a 184 tr. zák. a přečinem úpadku z nedbalosti podle § 486 čís. 1 tr. zák., zrušil napadený rozsudek — vyjmouc sprostňující část — v celém rozsahu jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaného dovolávající se číselně důvodů zmatečnosti čís. 4, 5 a 9 a) § 281 tr. ř. nelze upříti úspěchu. Stěžovatel byl uznán vinným přečinem podle § 486 čís. 1 tr. zák., poněvadž si přivodil z nedbalosti nezpůsobilost k placení tím, že činil přílišný náklad, a že uzavřel odvážné obchody, které nenáležely k řádnému provozování jeho obchodu. Odvážný obchod spatřuje soud v tom, že se obžalovaný pustil se svým švakrem a ještě s jinými komitenty do terminového obchodu s bavlnou s firmou W. a Co. v Liverpoolu, kde za družstvo, v jehož čele

byl jeho švagr Josef J., musel zaplatiti téměř 600.000 Kč. Odvážnými obchody vůbec jsou ty, jichž výsledek závisí na nevypočitatelné náhodě; trestní zákon omezuje kromě toho sankci § 486 čís. 1 tr. zák. na takové odvážné obchody, které nenáleží k řádnému vedení obchodu úpadce, nebo které jsou v nápadném nepoměru k jeho majetkovým poměrům. Tím je jasně naznačen směr, podle něhož nutno zkoumati nedbalost obžalovaného. Podle výroku rozsudku byl stěžovatel uznán vinným, že přivodil svou neschopnost platiti odvážným obchodem, nenáležícím k řádnému vedení jeho obchodu; naproti tomu poukazují rozsudkové důvody spíše k tomu, že se soud přiklání k názoru, pokládati obchod bavlou za odvážný z důvodu druhého, totiž s ohledem na majetkové poměry obžalovaného, poněvadž se v rozsudečných důvodech zdůrazňuje, že se obžalovaný »přes nepříznivé výsledky roku 1924« pustil do řečeného obchodu bavlou, který pak končil značnou ztrátou. Bližšího odůvodnění pro kvalifikaci pojmu odvážného obchodu, jak jest uvedena ve výroku, rozsudek vůbec neobsahuje. Jeho zjištění o podstatě tohoto obchodu a o povaze účasti obžalovaného na něm jsou tak kusá a nedostatečná, že nelze podle nich bezpečně posouditi, zda šlo na straně obžalovaného o obchod odvážný a o obchod nenáležící k řádnému vedení jeho obchodu. Sluší proto přisvědčiti zmateční stížnosti, že je rozsudek stížen vadou nedostatku důvodů ve příčině výroku, že neschopnost platiti byla způsobena odvážným obchodem, který nenáležel k řádnému vedení obchodu stěžovatelova. Leč i v důvodech (snad) obsažený výrok, že obchod byl v nápadném nepoměru k majetkovým poměrům obžalovaného, je formálně vadný. Předpokladem, z něhož soud vychází, jsou nepříznivé výsledky z roku 1924; tyto výsledky spatřuje rozsudek v tom, že »počínajíc rokem 1924 nastala stagnace, zejména klesání franku mělo za následek, že jak komitenti obžalovaného, tak i obžalovaný sám ztratil velké peníze«. I tento výrok napadá stížnost právem s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř. tvrdíc, že obžalovaný nespekuloval s frankem; nedovolil žádnému ze svých komitentů takovou spekulaci; neztratil peníze na franku, a vytýká rozsudku i tu nedostatek důvodů, poněvadž z něho vůbec nelze seznati, na základě kterých skutečností soud dospěl k svému závěru, Uváží-li se, že i ve zprávě vrovňovacího správce jakožto jediném průvodním prostředku, který tu soud mohl míti na mysli, se toliko uvádí, že »v roce 1924 nastala stagnace, franková katastrofa měla v zápětí pokles kursů, komitenti ztratili peníze a dlužník nemohl je donutiti, by závazkům dostáli«, aniž by však uvedena byla okolnost, poukazující k tomu, že obžalovaný sám a jeho komitenti ztratili peníze a to peníze značné, nelze výtce nedostatku důvodů ve příčině této skutečnosti upříti oprávnění. Padá-li tento výrok, stává se i vratkým další výrok soudu, pokud se jako další příčina, proč se obžalovaný stal neschopným platiti, uvádí přílišný náklad, pozůstávající v tom, že obžalovaný vynaložil v roce 1924 — kdy, není blíže uvedeno — na adaptaci obchodu v K-cké ulici a na postoupení bytu 120.000 Kč. Byť i tu nebylo lze přihlížeti k obsáhlým vývodům stížnosti o přímé výhodnosti tohoto přeložení obchodních místností, ježto jsou novotou obsahem spisů nekrytou, dlužno jí přece přisvědčiti potud, že tento výrok vůbec není odůvodněn, ač se tak

muselo státi, poněvadž z pouhého poukazu na skutečnost, že obžalovaný, který měl do obchodu 70.000 Kč, a jehož čistý zisk za rok 1923 činil přes 96.000 Kč, vynaložil na adaptaci 120.000 Kč, nelze ještě seznati, proč soud spatřuje v tomto výdaji — difference se ziskem činí toliko asi 24.000 Kč — přílišný náklad; avšak tento výrok jest i nejasným, poněvadž z rozsudku nelze bezpečně seznati, zda soud snad spatřuje příčinu nedbale přivoděné platební neschopnosti v této investici samé o sobě, či toliko ve spojitosti s odvážným obchodem s bavlnou. Z důvodů těch ovšem nevysvítá též s druhé strany, zda soud vzal v úvahu, zda obžalovaný nemusil ze zisku býti živ, podle čehož by pak ovšem nebylo lze počítati s celým ziskem při adaptaci obchodu. Je nasnadě, že odsuzující výrok při tak nedostatečném odůvodnění nemůže obstáti, a bylo proto stížnosti ohledně přečinu podle § 486 čís. 1 tr. zák. vyhověti a napadený výrok zrušiti jako zmatečný. Za tohoto stavu věci nebylo třeba zabývati se námitkami stížnosti, vytýkajícími formální vadnost rozsudkového výroku ve příčině odvážného obchodu s dřívím — vždyť z důvodů rozsudku nevysvítá, že soud shledal i v tomto úkonu příčinu nastavší platební neschopnosti — ani další výtkou, směřující proti výroku, že si byl stěžovatel vědom své platební neschopnosti již dříve, než v listopadu 1925, vzhledem k půjčce ve výši 500.000 Kč u Evžena P-a učiněné, poněvadž otázka vědomí platební neschopnosti nepadá při skutkové podstatě přečinu podle čís. 1 § 486 tr. zák. vůbec na váhu; o významu tohoto výroku pro skutkovou podstatu zločinu zpronevěry bude níže promluveno.

Obžalovaný byl dále uznán vinným zločinem zpronevěry ve čtyřech případech, spáchaných tím, že různé cenné papíry, které Růžena Š-ová, Pavel P., Dr. Alfred O. a Karel E. jemu do uschování odevzdali, za sebou zadržel a si přivlastnil. Tyto případy jsou co do skutkové stránky rázu zcela rozličného a bude proto třeba zabývati se každým z nich zvláště; nelze proto souhlasiti s přednesem stížnosti, pokud nevšímajíc si vůbec skutkových zjištění rozsudku co do způsobu, jímž tyto papíry přišly v tom kterém případě do moci obžalovaného, zcela paušálně uplatňuje názor, že papíry nebyly odevzdány obžalovanému do pouhého uschování (depositum regulare), nýbrž byly mu odevzdány za účelem spekulacním, do úschovy k libovolnému nakládání, takže přecházely do majetku obžalovaného a komitentům příslušel pouze nárok, žádati na obžalovaném po ukončení poměru a po zaplacení debetního salda vydání toho, co u obžalovaného pro ně ještě vybývalo. Odhlédnouc prozatím od toho, že tyto úvahy většinou nepřiléhají na případy, o něž tu jde, již následkem různosti skutkových předpokladů, buď předem k bližšímu vymezení poměru mezi bankéřem a jeho příkazatelem s hlediska skutkové podstaty § 183 tr. zák. předesláno toto: Dání cenných papírů bankéři do úschovy může se v podstatě díti třím způsobem: a) cenné papíry jsou mu dány do úschovy jednotlivě, každý kus s vyznačením serie a čísla; v tomto případě není vůbec pochybnosti o tom, že bankéř jest povinen tyto určité kusy in specie uschovati; jde tu o typický případ pravidelné úschovy (depositum regulare), při němž každý vědomě protiprávní zásah, spočívající v zadržení za sebou neb přivlastnění si těchto konkrétních papírů, tvoří

zpronevěru ve smyslu trestního zákona. b) Cenné papíry jsou dány bankéři do úschovy in genere bez bližšího označení jednotlivých kusů za tím účelem, by je uschoval a řádně spravoval. Ani v tomto případě není dovoleno bankéři, by s nimi nakládal libovolně; jedná se tu naopak jen o zjednodušenou formu úschovy, při níž bankéř může papíry — odděleně ovšem od vlastních cenných papírů — avšak hromadně se stejnorodými papíry jiných příkazatelů uschovati. Tato volnost nemá však za následek, že tyto papíry přejdou do vlastnictví bankéře; zůstávají naopak i nadále věcí ukladatelem bankéři svěřenou; všem ukladatelům stejného druhu přísluší na všech takto do hromadné úschovy daných papírech spoluvlastnictví a bankéř stal by se podle trestního práva zodpovědným, kdyby některý z těchto papírů svémocně na vlastní účel prodal, protiprávně do zástavy dal a pod. a nezjednal současně ihned patřičnou náhradu za tento papír. Tím není ovšem ještě řečeno — což bude důležitým pak i v případech, o něž tu jde, — že by se bankéř dopouštěl za všech okolností takovým svémocným nakládáním již zpronevěry, nýbrž bude tu důležitým i zjistiti pro obor subjektivní, zda se tento zásah stal bankéřem placení schopným, jenž měl k dispozici dostatečné hmotné prostředky, by okamžitě předsezval potřebnou náhradu čili nic. Tyto úvahy platí samozřejmě netoliko v případech, kde příkazatel papíry přímo bankéři odevzdal, nýbrž i tehda, když bankéř papíry odjinud pro příkazatele z jeho rozkazu opatřil a, ponechávaje je u sebe, převedl vlastnictví k nim podle platných norem na příkazatele, aniž by mu podle smlouvy příslušelo právo s nimi libovolně nakládati. c) Cenné papíry jsou bankéři sice dány do úschovy, avšak jen s povinností, vrátiti pouze totéž množství a též druh převzatých věcí a s oprávněním libovolně jich používati (úschova nepravidelná, depositum irregulare). V tomto případě stává se bankéř vlastníkem papírů a příkazatel má jen obligační nárok proti němu, by mu vrátil též druh a totéž množství. V tomto případě se ovšem bankéř nedopouští zpronevěry, i když s cennými papíry naloží tak, že jsou disposici ukladatele trvale odňaty. Tyto zásady platí obdobně, byly-li cenné papíry bankéři dány do zástavy. Když mu byly dány do zástavy podle způsobů pod a) a b) uvedených, dopouští se za předpokladů tam naznačených zpronevěry, nakládá-li s nimi vědomě protiprávně tak, že jsou trvale odňaty disposici zástavce; nedopouští se jí však, je-li jen povinen, vrátiti papíry do zástavy dané po zániku práva zástavního pouze v témž druhu a témž množství, aniž by byl povinen pečovati o udržování jejich reálného stavu (zástava nepravidelná), tedy je-li oprávněn, se zastavenými papíry libovolně nakládati. Byly-li cenné papíry bankéři odevzdány za jiným účelem, bude zkoumati vždy bedlivě účel, za kterým byly příkazatelem bankéři odevzdány, a budou tu podle povahy příkazu v tom kterém případě bankéři uděleného zpravidla rozhodny zákonné předpisy pro poměr mandátní, jehož vědomé porušení bankéřem podmiňuje jeho trestní zodpovědnost podle § 183 (461) tr. zák. Z těchto povšechných úvah, jimiž samozřejmě mohou býti toliko v hrubých rysech naznačeny vzájemné vztahy mezi bankéřem a jeho příkazatelem s hlediska § 183 tr. zák., vysvítá, že jednak není správným názor stížností povšechně vyslovený, že jest bankéř oprávněn hodnotami jemu do uschování nebo do

zástavy danými vůbec volně disponovati, aniž by se tím dopustil zpronevěry; že však s druhé strany nelze ani ve všech směrech přisvědčiti právnímu názoru nalézacího soudu, jenž se, jak se zdá, přiklání k tomu, že vůbec vždy takřka již a priori sluší papíry bankéři odevzdané pokládati za svěřené ve smyslu § 183 tr. zák. Posléze dlužno ještě podotknouti, že zákonem ze dne 10. října 1924, sb. z. a n. č. 241 byly pojmy úschovy jednotlivé, soukromé a nepravidelné, jakož i vůbec vzájemné vztahy mezi bankéřem a příkazatelem zvláště upraveny, že se však nebude třeba o těchto ustanoveních, aniž o trestních ustanoveních tohoto zákona v této souvislosti dále šířiti, poněvadž v pozastavených čtyřech případech, jež byly kromě toho většinou spáchány před platností onoho zákona, nejde alespoň v tomto období trestního řízení o řešení otázky, zda se jednání obžalovaného bankéře přičítá trestným skutkovým podstatám oním zákonem nově upraveným, nýbrž toliko o rozhodnutí, zda byla obžalobou pozastavená činnost stěžovatelova právem podřaděna pod skutkovou podstatu zločinu zpronevěry čili nic.

Přecházejíc po těchto povšechných úvahách k rozboru jednotlivých případů, sluší si předem všimnouti toho, co rozsudek zjišťuje ve příčině zpronevěry cenných papírů Růženy Š-ové po stránce skutkové. Podle těchto zjištění rozsudku byla tato svědkyně obžalovaným vyzvána, by dala k němu do deposita nějaké cenné papíry, poněvadž má každý měsíc revisi od finančního ministerstva, a že se potřebuje vykázati, že účty jeho klientů jsou náležitě kryty: vzhledem k tomuto vyzvání přinesla obžalovanému 75 akcií ústeckých chemických a 25 akcií kolínského lihovaru a uložila je u obžalovaného do depotu na svůj účet. Podle rozsudkových zjištění prohlásil obžalovaný dále tehda — v červenci 1925 — že by Š-ové koupil — vzhledem na nastavší haussu — papíry i bez peněz, a že žádá de depositu něpaké cenné papíry toliko za účelem shora uvedeným, nikoli snad proto, že by měl nedůvěru k její osobě, a že ví, že je dobrá. O toto skutkové zjištění ztroskotá především přednes stížnosti, že tyto papíry byly obžalovanému odevzdány za účelem spekulacním a jako krytí, tak, že jich mohl používati k zaplacení nově nakoupených papírů v příští kasovní den na burse. Jde tu skutkově o ryzí svěřením těchto papírů za určitým účelem — jen ku krytí proti revisním orgánům — tedy jen na oko do zástavy —; papíry byly v úschově a rozsudek vykazuje mezeru pouze potud, že není zjištěno — jak se při správném použití zákona mělo státi — zda papíry byly do úschovy vzaty podle způsobu pod a) neb b) shora uvedeného. Že by v pruvedeném případě — předpokládajíc i vědomí stěžovatelovo o protiprávnosti jednání, které soud ovšem ani v jediném z pozastavených případů nezjistil, spokojiv se zjištěním objektivních náležitostí zločinu zpronevěry — byla skutková podstata § 183 tr. zák. naplněna, je nasnadě. Avšak, i když byly papíry dány toliko do tak zvané úschovy souhrnné, byly by způsobily předmětem zpronevěry, ovšem za dalšího předpokladu, že by byly zjištěny i subjektivní náležitosti a vědomí stěžovatelovo o protiprávnosti, jak pod b) již bylo blíže naznačeno. Právě v tomto směru však selhává napadený rozsudek, což stížnost alespoň nepřímou vytýká, poukazujíc k tomu, že se veškeré papíry, ačkoli byly již v podzástavě, nalézaly v dosahu obžalovaného a každý komitent mohl je po zaplacení

dlužného salda obdržeti; skutečně nelze z rozsudku bezpečně seznati předem ani jaké vzájemné pohledávky obžalovanému proti Růženě Š-ové příslušely, ani za jakých podmínek a za jaké pohledávky byly tyto papíry obžalovaným zastaveny, — viz v tomto směru i vývody uvedené níže v případě Karla E-a; ba není dokonce v rozsudku zjištěna vůbec finanční situace obžalovaného pro dobu, kdy tyto papíry dal do zástavy, se subjektivního hlediska, neboť věta objevující se v části rozsudku, odsuzující obžalovaného pro § 486 čís. 1 tr. zák., že zvěděl o svém prodlužení dříve než v měsíci listopadu 1925, poněvadž si od Evžena P-a vypůjčil na udržení závodu 500.000 Kč, je formálně vadnou, poněvadž odporuje obsahu výpovědi svědka P-a, jenž seznal, že si otevřel začátkem ledna 1923 u obžalovaného otevřený účet na 500.000 Kč, z nichž nakupoval a prodával valuty a cenné papíry...» Ani v třetím odstavci rozsudečných důvodů na č. l. 143, pokud se tam vyslovuje, že »okolnost, že obžalovaný dával bankéřským firmám do zástavy za své zápůjčky akcie jemu svěřené, nasvědčuje tomu, že již časně z jara 1925 byl pasivní, nelze spatřovati jasné, zjištění subjektivní náležitosti shora vytčené, to tím méně, ježto obžalovaný byl sprostěn z obžaloby pro přečin § 486 čís. 2 tr. z. zjevně z toho důvodu, že soud uvěřil jeho obhajobě, že o svém předlužení zvěděl teprve v listopadu 1925, že měl za to, že je aktivní, anebo že je snad nepatrně předlužen, a že mu v roce 1925 nebylo známo, že je předlužen. Tu dlužno ovšem připomenouti, že by tyto úvahy nemohly býti závazné pro nalézací soud, kdyby při novém hlavním přelíčení nastala změna po stránce skutkové při posuzování otázky pro zločin zpronevěry důležité, zda obžalovaný měl v době pozastavených zásahů po ruce dostatečné krytí. Leč Růžena Š-ova dala podle rozsudkových důvodů kromě uvedených již cenných papírů obžalovanému »později do uschování« ještě dalších 25 Chemicko-ústeckých, 25 Solo, 25 Daňkovek a 30 Invaldek. Pojem »dání do úschovy« je pojmem právním a nepodává tento obrat po stránce skutkové vysvětlení o rozhodné okolnosti, jaká dohoda se mezi stranami ve příčině těchto papírů stala, a jakým způsobem a za jakým účelem se do udánlivého »uschování« obžalovaného dostaly. Zrušovací soud nemůže proto pro tento podstatný nedostatek vyříditi ani námitku stížnosti, že tyto papíry byly odevzdány za účelem spekulacním do úschovy k libovolnému nakládání, když z rozsudku nevysvítá, jaká to úschova byla. Je tedy zjevno, že odsuzující výrok ve příčině zpronevěry spáchané k újmě Růženy Š-ové je v celém svém rozsahu, alespoň v nedosavadní své úpravě neudržitelným. Podobné vady vykazuje i další odsuzující výrok v případě poškozeného Dr. Alfreda O-a: Tu zjišťuje rozsudek, že Dr. O. byl s obžalovaným v obchodním spojení a kupoval jeho prostřednictvím cenné papíry tak, že byl ke dni 15. července 1925 obžalovanému sice dlužen 94.875 Kč, »že však měl při tom v uschování« u obžalovaného cenné papíry, které podle jeho domnění měly bursovní hodnotu aspoň o 70.000 Kč vyšší než byl jeho dluh u obžalovaného. Nehledíc k tomu, že soud uznal stěžovatele vinným zpronevěrou papírů v ceně 157.000 Kč, ačkoliv na jiném místě poukazuje na právo komisionáře, hojiti se po případě exekucním prodejem papírů, když jeho pohledávání není nebo nemůže býti uspokojeno, je při napro-

stím nedostatku skutkových zjištění v příčině okolnosti, jakým způsobem vlastně došlo k uschovací smlouvě mezi obžalovaným a Dr. O-em; byl-li to totiž Dr. O., jenž nařídil, by tyto papíry byly obžalovaným vzaty do úschovy a do jaké úschovy, nebo vzal-li snad obžalovaný papíry, jež koupil pro Dr. O-a, do úschovy prohlášením Dr. O-em přijatým písemným sdělením, viz příloha I. č. 79, neb sdělením jiným, skutečně nemožno vyjádřiti se o tom, zda tu soud stojí na správném právním stanovisku, či zda jsou správné opačné vývody stížnosti, poukazující k oprávnění obžalovaného, disponovati s těmito papíry libovolně. Výrok soudu je ostatně i kolísavý co do otázky, zda tu šlo o účet čistě spekulativní čili nic, a nelze ani seznati, jaký právní význam soud přikládá pojmu »čistě spekulativního účtu« a zda pokládá snad tento pojem za totožný s předpokladem, že tím již jest bankéři dáno právo volné dispozice. Rozsudek ovšem uvádí, že se srovnalá vůle obou stran — tedy patrně i obžalovaného — nenesla k tomu, by se obžalovaný stal vlastníkem papírů, leč tento výrok není vůbec odůvodněn co do vůle obžalovaného a co se týče vůle Dr. O-a omezuje se soud na zjištění, že »přece« neměl Dr. O., i kdyby tu šlo o účet výlučně spekulativní, úmysl, by se obžalovaný stal vlastníkem papírů, poněvadž by tu bylo třeba zvláštní plné moci, by mohl podle své libovůle cenné papíry na účet klienta kupovati nebo prodávati; tyto úvahy jsou však rázu právního a neodůvodňuje jimi soud po stránce skutkové směr vůle Dr. O-a. Ostatně jakou jinou plnou moc měl obžalovaný neb jaká dohoda se vlastně stala mezi stranami, jež sprostředkovala obžalovanému vědomí protiprávnosti jeho zásahu, rozsudek nezjišťuje. Nelze ani úplně souhlasiti s právním názorem rozsudku, že se komitent, jenž dal rozkaz k nákupu cenných papírů, stal beze všeho nebo za všech okolností vlastníkem papírů komisionářem koupených. Podle literatury a soudní praxe — viz Staub-Pisko komentář k obchodnímu zákonu II. strana 422/423; Dr. Antonín Jeřábek, »o právní úpravě depositního obchodu a t. d.« strana 124 a násl.; Löffler »Oest. Zeitschrift für Strafrecht« VII strana 436/437 — nabývá při efektové bankovní komisi příkazatel pouze tehdy přímo vlastnictví prostřednictvím obstaratele, když tento, přijímaje zboží od třetího, dal na jevo vůli, nabytí je pro příkazatele, kdežto jinak nabývá vlastnictví — nejde-li o species — komisionář a jest pak zapotřebí dalšího převáděcího úkonu se strany komisionáře, by se vlastníkem stal příkazatel, buďto že bankéř cenné papíry příkazateli vydá nebo prohlásí, že a z jakého důvodu je bude nadále držeti pro příkazatele jako vlastníka (§ 428 obč. zák. a nyní též § 5 zákona ze dne 10. října 1924, čís. 241 sb. z. a n.). Právě v souzeném případě nesmí proto zůstatí nepovšimnuto, zdali v dopise ze dne 1. července 1924 l. č. 79 není obsaženo takové prohlášení obžalovaného. Nelze však ani pouštěti se zřetele, zda se bankéř nedopouští zpronevěry, když, obdržev od příkazatele hotovost neb cenné papíry s příkazem, by za ně koupil příkazateli cenné papíry a nové koupené papíry mu odevzdal (je pro něho vzal do uschování), poruší tento příkaz mandanta, používaje vědomě protiprávně svěřené hodnoty ke koupi papírů pro sebe. Tato úvaha mohla by případně míti význam obzvlášť i ve třetím případě stěžovateli za vinu kladeném. Především bude ovšem i tu rozhodným

prohlášení Pavla P-a, jenž odvolal dne 3. nebo 4. listopadu 1925 podepsané zmocnění k libovolnému nakládání a požádal obžalovaného, by mu papíry připravil, že zbytek svého dluhu zaplatí a papíry si vezme. Předpokládajíc, že toto prohlášení též obžalovanému přišlo na vědomost — což soud nedbaje stránky subjektivní, nezjišťuje, — a že obžalovaný papíry tehda ještě měl v uschování, bylo by ve vědomém jednání proti tomuto dodatečnému příkazu spatřovati čin s hlediska § 183 tr. zák. trestný. Nelze ovšem vyloučiti možnost, že papíry byly zastaveny firmě J. B. S. již před oním prohlášením z 3. nebo 4. listopadu 1925 — poukazuje se tu toliko k tomu, že papíry byly podle trestního oznámení koupeny pro P-a již koncem roku 1923 —; pro tento případ bylo by vzhledem k předeslaným právním úvahám zjistiti, jak vlastně zněl příkaz, který P. obžalovanému udělil, bylo by zjistiti, zdali se obžalovaný přesně podle tohoto příkazu zachoval; jaké opatření ohledně nakoupených papírů učinil, pokud se týče jaké příkazy mu P. v tomto směru udělil; nebude tu lze pouštěti ani se zřetěle dopis ze dne 31. prosince 1924 — výpis depot — a případně pak, přihlížeje k právním zásadám vysloveným shora v příčině zpronevěry depotu, zjistiti po stránce objektivní i subjektivní veškeré pro zločin zpronevěry rozhodné skutečnosti. Při kusém obsahu napadeného rozsudku nelze vůbec seznati, zda se soud řídil správnými pravidly právními, an rozsudek skutkový děj po stránce objektivní nedostatečně zjišťuje a ve směru subjektivním neobsahuje vůbec zjištění, a nelze při takovéto úpravě rozsudku vyvrátiti námitku stížnosti, že P. papíry nikdy ve svém držení neměl. Tolik budiž však ještě podotčeno, že stížnost svým poukazem k prohlášení podepsanému Růženou Š-ovou a Pavlem P-em v příčině libovolné dispozice s papíry nemůže těžiti pro obžalovaného, ano k prohlášení Š-ové došlo v době, kdy byl pozastavený skutek již dávno dokonán, pokud se týče když P. své prohlášení byl zase včas odvolal. Stížnost jest posléze i v právu, pokud se vytýká soudu mylný výklad zákona v příčině Karla E-a. Cenné papíry, které E. obžalovanému odevzdal, byly zárukou za půjčku 5.000 Kč, již obžalovaný E-ovi poskytl. Šlo tu tedy o zástavu danou E-em obžalovanému a není právní názor soudu prvé stolyce správným, spatřuje-li již v tom, že obžalovaný dal zastavené mu papíry do další zástavy (podzástavy) jiné firmě, čin s hlediska § 183 tr. zák. nedovolený. Právem dovolává se tu stížnost předpisu § 454 obč. zák., podle něhož má zástavní věřitel ze zákona právo k podzástavě, ovšem toliko, pokud sám má na zástavu práva, a pokud se podzástava nestala proti převzatému závazku. S tohoto právního hlediska soud věc vůbec nezkoumal, prohlásiv prostě čin za trestný, poněvadž E. nedal prohlášení k libovolné úschově a poněvadž tu též nešlo o nějakou bursovní spekulaci. I tento výrok je tedy — nehledíc k jeho skutkovým nedostatkům — též s právního hlediska neudržitelným a bude na soudě, by jej znova zkoumal, uvědomuje si jednak význam § 454 obč. zák., přihlížeje však i k tomu, zdali obžalovaný skutečně jednal toliko v mezích práva zástavního, jemu na papíry příslušejícího, či zdali a pokud z těchto hranic vědomě protiprávně vykročil. Bylo proto i ohledně zločinu zpronevěry zmateční stížnosti vyhověti ve všech uvedených případech. V důsledcích toho bylo za předpokladů § 5 novely

k trestnímu řádu napadený rozsudek v jeho odsuzující části v celém rozsahu zrušiti jako zmatečný již v zasedání neveřejném a věc vrátiti do první stolice, by ji znovu v rozsahu zrušení projednala a rozhodla a nebylo třeba zabývat se důvodem zmatečnosti čís. 4 § 281 tr. ř., ježto bude nalézacímu soudu volno při novém hlavním přelíčení slyšeti též znalce, pokud toho bude pro správné rozsouzení věci zapotřebí.

Čís. 3083.

Zcela všeobecné, neurčité obviňování ze zločinů, nespočívající na konkrétních okolnostech, nestačí ke skutkové podstatě zločinu podle § 209 tr. zák., k níž se vyhledává, by byly ve spojení s určitou osobou udány vymyšlené skutkové okolnosti, zakládající skutkovou podstatu zločinu, takovým způsobem, že se jím osoba ta křivě označuje jako pachatel zločinu, jehož v pravdě nespáchala.

Tvrzení, že četník vědomě podal soudu nesprávnou relaci, by byl kdo (udavatel) trestán, jest obviněním ze zneužití úřední moci.

(Rozh. ze dne 10. února 1928, Zm I 503/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 25. května 1927, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem utrhaní na cti podle § 209 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 5 a 10 — správně 9 a) § 281 tr. ř. Po věcné stránce čís. 10 — (správně čís. 9 a) § 281 tr. ř.) — namítá stěžovatelka, že tu není skutkové podstaty zločinu podle § 209 tr. zák. proto, že prý obvinění, jež vznesla proti četnickému strážmistrovi V-ému, jest příliš všeobecné a paušální, takže ani vojenský prokurátor, ani brigádní soud neshledali v něm podnět k zavedení trestního řízení proti V-ému, pokládajíce je prý spíše za verbální injurii, kterou zmateční stížnost rovněž vylučuje, mluvíc o ní jen »per inconcessum«. Mimo to prý se udání stalo v době, kdy již bylo trestní řízení proti V-ému zavedeno a nemohlo se vůbec jednati o zavedení nového řízení proti němu, z čehož prý plyne, že obžalovaná chtěla dopisem pouze doplniti svou svědeckou výpověď, nikoliv učiniti udání. Než zmateční stížnosti nelze dáti za pravdu. Projevuje sice správný názor, že zcela všeobecné, neurčité obviňování ze zločinů, nespočívající na konkrétních okolnostech, nestačí ke skutkové podstatě zločinu podle § 209 tr. zák., k níž se vyhledává, by byly ve spojení s určitou osobou udány vymyšlené skutkové okolnosti, zakládající skutkovou podstatu nějakého zločinu, takovým způsobem, že se jím osoba ta křivě označuje jako pachatel zločinu, jehož v pravdě nespáchala. I když se připustí, že ony věty v dopise obžalované, zaslaném 9. června 1926 brigádnímu soudu v Praze, v nichž obviňuje četnického strážmistra V-ého, že se »dopustil celé řady předchozích i dalších trestných činů proti jejich ro-